

ANNO DNI ÆTATIS SVÆ 21

1585

QVOD ME NVTRIT
ME DESTRVIT

Faust och djävulen

ett skälmstycke

av Christian Lanciai (2006)

Personerna :

Mefistofeles, även kallad Mefisto eller Djävulen

Två andra djävlar

Doktor Johannes Faust

Wagner, hans tjänare

Helena

Paris

påven

Giordano Bruno

studenter

Sir Philip Sidney

Sir Fulke Greville

John Dee

Francis Bacon

Christopher Marlowe

Jesus

3 inkvisitorer

Galileo Galilei

Voltaire

Rousseau

Goethe

Karl Marx

Richard Wagner

Giuseppe Verdi

en piga

Peter Tjajkovskij

Modest Tjajkovskij

4 SS-officerer

Bill

Tony

Laila

Robert

satanister

Handlingen utspelar sig tämligen fritt genom tiderna.

Copyright © Christian Lanciai 2006

Akt I scen 1.

1 Men ämnet är utspelat, Mefisto! Du har ingenting nytt att komma med!
Mefisto Men faktum är att Faust har forfarande tråkigt. Så länge han har det måste vi åtgärda det.
1 Det kan inte åtgärdas i evighet!
Mefisto Det skadar inte att försöka.
2 Han har rätt, Bafomet. Man kan ju alltid *försöka* ha roligt.
1 Är det bara det det går ut på? Att ha roligt?
Mefisto Vad annars?
1 Du vill alltså bara ställa till med ett annat gyckelspel?
Mefisto Alltid retar det någon.
1 Nå, sätt i gång. Gör ditt yttersta för att försöka få Faust fast i helvetet igen, men jag tvivlar på att du kan lyckas.
Mefisto Som sagt var, det skadar inte att försöka.
1 Lycka till med ditt eviga nederlag.
Mefisto Tack, (*bugar sig artigt*) min stackars Satan.

Scen 2. Fausts studio.

Faust Jag fasar för mitt eget rykte, och jag tål ej min berömmelse, så att jag nästan utvecklat en allergi emot mig själv, ett ego som jag finner vedervärdigt som en ovälkommen last. Jag tål ej människor och deras smicker, deras ärande av mig som bara är rent lissande, en vidskeplig respekt för min auktoritet, som blott är en chimär av lögn, tillgjordhet och illusioner.
Wagner Mästare, jag hört att kejsaren vill hedra er med nya äretitlar och -betygelser.
Faust Vik hädan, skälm! Och håna inte så en led kvacksalvare, som mördat flera patienter än han räddat.
Wagner Det är varje läkares dilemma. Ni är inte ensam.
Faust Ja, jag vet, och påminn mig helst inte därom. Läkaryrket är ett lotteri med döden, en hasard på liv och död, han är blott en croupier som snurrar hjulet och som ser som resultat att vissa ändå kanske vunnit medan dock de flesta dukat under. För att några vunnit fortsätter den ignoranta populasen att ge doktorn mera pengar för hans giftiga placebomediciner och för hans som skådespelare helt övertygande auktoritet, som bara är en imponerande fasad av papper, av papier maché, en tomhet som kuliss för ingenting. Min Wagner, skona mig för påminnelsen om min egen fåfängas totala intighet.
Wagner Jag ville bara säga något positivt.
Faust Ja, det vill alla. Därför pratas det blott dumheter och skit av hela mänskligheten, ty ej någon tål ett ärligt ord av sanning av den outhärdliga konkreta verklighetens sanning. Därför är all mänskligheten så obotligt ignorant.
Wagner Vi råar ej för det.
Faust Jo, det gör ni visst, ty ni har själva valt er dumhet och okunnighet, precis som jag tyvärr en gång gick fel och valde motsatsen, upplysning, kunskap, insikt, vishet och allt annat som berövade mig livet, skilde mig från människornas okunnighets gemenskap och tyvärr naturligt isolerade mig helt i mina böckers inre världs schizofreni.
Wagner Schizofreni - vad är det?

Faust En mentalsjukdom, som medför insikt i hur livets andlighet fungerar och således en fatal och överlägsen kunskap som naturligt alierar patienten från den dumma och normala populasens ytlighet och dödlighet.

Wagner Ni resonerar som en teolog.

Faust Dess värre är jag motsatsen. Som livets genomskådare befattar jag mig ej med Gud men bara med hans avigsidor, som är utan tal, oöverskådliga, outrannsakliga och ständigt växande som en ny utforsklig kontinent och såsom livet självt i dess absurda monstrositet

Wagner Jag tror dock ej att ni står i förbund med djävulen, som många tror.

Faust Det finns ej någon djävul. Det är blott en saga och legend att underhålla stygga barn med som behagar aldrig växa upp men kvarstå i vidskeplighetens dumhet hela livet.

Wagner Likväl bränner kyrkan folk för att de umgås med den lede.

Faust Det är kyrkan själv som är den lede i vartenda sådant fall i sin dubbelmoraliska förvridna och perversa maktfullkomlighet och storhetsvansinniga självgodhet.

Wagner Det kunde ni bli bränd för själv.

Faust För att jag vågar vara ärlig?

Wagner För att ni alls kritiskt vågar yttra er mot kyrkan.

Faust Inte här i Prag. Alltsedan de avrättade Jan Hus här mitt på torget vågar kyrkan inte vara mordisk och intolerant mer här i Prag, ty sedan dess har hotet ifrån protestanterna för vart år växt sig starkare och hotar när som helst utlösa kyrkligt världsinbördeskrig.

Wagner Dock hävdar kyrkan att det finns en djävul, och om man förnekar honom tolkar kyrkan det till en förnekelse av kyrkans lära.

Faust Kyrkan kan då dra åt helvete med sina djävulfantasier. Det finns inget helvete och ingen djävul, fan är blott som alla kyrkliga mytologier arv ifrån Antiken, där det förekom en gud med horn i pannan och med bockben, hälften get och hälften människa, som hette Pan, och som ursprungligen väl kan ha varit resultatet av ett tidelag, liksom Antikens andra missfoster och monster, som kentaurerna och Minotaurus.

Wagner Djävulen och Satan är dock något annat.

Faust Är han? Satan var en avgud i Turkiet, som har tagits över av hebréerna och givits en betydelse som företrädande symbol för alla hedniska och utländska avgudar. Djävulen är samma sak: en saga och legend, ett hedniskt arv, en mytologisk föreställning, en vidskeplig fantasi, rent skrock och inget annat.

Wagner Kan ni då förneka förekomsten av det ondas väsen?

Faust Det kan ingen göra, men det ondas förekomst har utförligt förklarats av den ofelbare kyrkofadern Tomas av Aquino själv. Han menar att allt ont är resultatet av olyckliga omständigheter.

Wagner Doktor, tror ni verkligen på det? Det finns dock barnamördare, som våldför sig på barn och mördar dem blott för att tjäna ondskans väsen.

Faust Vad du talar om är ren perversitet, som är en ren mentalsjukdom och degeneration. Att det finns sjukdomar i hjärnan är väl den mest rimliga förklaringen på allt ont här i världen.

Wagner Det är väl att göra det väl enkelt för sig. Ingenting kan bortförklaras genom axelryckning och förenkling, allra minst det ondas komplicerade dilemma.

Faust Du har rätt, men jag kan icke lösa det dilemma. Jag är ytlig läkare för praktiska sjukdomar. Själliga doktorer är än värre kvackare än jag.

Wagner Dock vet ni mer om själen än nån annan.

Faust Nej, ty det finns alltid någon annan som vet mer. Det finns alltid någon okänd som auktoriteterna förtrycker och förnekar för att han vet mer än de och som har mera rätt än någon etablerad diletant. Auktoriserade bedragare har alltid varit de som gjort sig gällande, men det har alltid funnits sådana som genomskådat dem, som vetat mer, och de skall alltid fortsätta att göra sig med framgång obekväma. De skall alltid fortsätta att skratta ut och håna etablissemangets löjeväckande absurditet.

djävulen (gör entré) Där har du mig på kornet.

Faust Vem är du?

djävulen Den hånande bespottaren, som vet så mycket mer än de auktoriserade bedragarna, som undertrycker honom och som låtsas att han inte finns, precis som du förnekat mig.

Wagner Mefisto själv har kommit på besök.

Faust Ni menar väl då inte, bäste herre, att ni på fullt allvar skulle utge er för Mefistofeles?

Mefisto Och varför inte?

Faust Ni behagar skämta.

Mefisto Djävulen är inget skämt. Skall vi slå vad?

Faust Vad satsar ni?

Mefisto Mitt rykte, min auktoritet, min existens som trovärdig personlighet.

Faust Som ni förlorar.

Mefisto Tvärtom hävdar jag att jag ej kan förlora dem. Och om jag vinner måste ni betala.

Faust Vad?

Mefisto Er själ. Den vill jag ha, om jag besegrar er och lyckas övertyga er om att jag existerar.

Faust Vad är det för en taskspelare du släppt in bakvägen med katten för att gyckla med mig, Wagner?

Wagner Herre, jag försäkrar er, han kom alldeles själv.

Faust Du visste inte att han skulle komma?

Wagner Jag är lika tagen som ni själv av överraskning.

Faust (till djävulen) Är han oskyldig, din spjuver?

Mefisto Fullkomligt.

Faust Nåväl, då är det bra, och Wagner, du kan gå.

Wagner Och vågar jag då lämna er tillsammans med den här lycksökaren?

Faust Jag hade ändå bara tråkigt. Kanske han kan underhålla mig.

Mefisto Kanske vårt vad kan vara av intresse.

Faust Du vill således gå in på det?

Mefisto Med själ och hjärta.

Faust Jag har ingenting emot det, ty jag menar att jag inte kan förlora. Du har allt att själv förlora på det, vilket jag betraktar i min nykterhet som ofrånkomligt.

Mefisto Nykterhet är ett högst instabilt och flyktigt tillstånd.

Faust Jag är redo. (*sträcker fram sin hand. Mefisto fattar den genast beslutsamt och med kraft.*) Kom ihåg. Det är ditt hedersord som gäller. Accepterar du min existens så är du min för evigt.

Faust Jag skall skratta åt dina bedrövliga och tafatta försök att övertyga mig. Vad erbjuder du mig för trolleritricks? Vilka genrer av taskspeleriet?

Mefisto Ingen överträffar mig i möjligheter. Jag har en hel arsenal av tricks till mitt förfogande. Jag föreslår dig följande: en resa genom tiderna, helt oberoende av tid och rum, där du i vilken tid och var som helst kan uppsöka vad intressant person

som helst och umgås med honom intimt i både tankeutbyte, resonemang och festdeltagande.

Faust Är framtiden då även inkluderad?

Mefisto Givetvis. Vi glömmer dimensionerna, och du kan även blott agera som åskådare och vara osynlig, om du behagar.

Faust Sålunda så kunde vi avslöja hela världen.

Mefisto Varför inte?

Faust Du har rätt. Jag ger dig chansen. Vägled mig, liksom Vergilius sin Dante, men ej genom illusionernas metafysik men genom verkligheten, så att jag med bättre kunskap och förståelse måhända kunde ställa diagnos på den obotligt sjuka mänskligheten.

Mefisto Jag är redo. Är du med? (*sträcker fram handen*)

Faust Jag är med på vad som helst som blott besegrar tråkigheten.

Mefisto Ta mig då i handen och förtro dig åt mig, så att jag må föra dig precis varthän du vill.

(*Faust fattar hans hand. De försvinner i en pyroteknisk explosion.*)

Scen 3.

Mefisto Nå, lycklige Faust, vart vill du fara? Flyg med mig vart du vill!

Faust Vilket erbjudande! Skall man verkligen ta det på allvar?

Mefisto Passa på! Det är nu det gäller och sedan kanske aldrig mer.

Faust Nå, då passar jag på. Jag var alltid nyfiken på den där kvinnan för vars skull man ställde till med en krigsflotta på tusen fartyg.

Mefisto Det var 1112. Underdriv inte, Faust. Alla har alltid varit nyfikna på denna statistiskt oöverträffade skönhet. Likväl var hon högst ordinär. Hon råkade bara vara svägerska till en megalomanisk och erövringslysten strateg och även drottning av Sparta, som skulle bli den första organiserade grekiska statsbildningen och alltid förbli den viktigaste. När hon då rymde blev det rabalder, och olyckan ville att hon rymde just till Troja, världens då rikaste och mest strategiskt belägna stad, som ingen dreglade mera lystet över än Agamemnon.

Faust En sådan kvinna kan inte ha varit högst ordinär.

Mefisto Döm själv. Hon blir vår första anhalt.

(*Ridån går upp och blottar Troja, det inre av det kungliga palatset, där Paris och Helena håller på.*)

Faust Är detta då det ansike som krävde tusen skepp för sina nycker av hellenerna - en vanlig dum blondin?

Helena Är du nån sorts ambassadör som kommer hit sänd av Odysseus blott för att förolämpa mig?

Faust Min fru, jag råkade blott av en händelse passera här förbi.

Helena Och det vill du att jag skall tro på?

Faust Jag har inget alls intresse av världspolitiken, och jag struntar i ert krig.

Helena Vad gör du här då? Är du då en fönstertittare, som lyckats smyga dig förbi var vakt blott för att få en skymt av mig? Vi brukar massakrera sådana idioter.

Mefisto (höviskt) Drottning, jag ber om er tillgift för vår oanmälda ankomst. Jag beklagar att vi brutit emot etiketten, men jag är här med min vän på en mission, ja, låt oss säga på ett diplomatiskt uppdrag. (*till Faust*) Passa på nu, Faust, försök och gör en insats och få slut på kriget!

Faust Tror du verkligen att det är möjligt?

Mefisto Annars blir vi massakrerade! Du hörde ju vad stycket sade! Vi behöver skaffa oss trovärdighet!

Helena Ni måste vara utsända då av Odysseus ändå. Det är ju bara han som vill ha fred, och något annat diplomatiskt uppdrag kan ni knappast ha.

Mefisto (till Faust, otåligt) Så sätt i gång nu, Faust!

Faust (på knä) Ja, min fru och drottning, alla krig behöver endast fred, och det är allt vad de behöver.

Helena Du är ej så dum som du ser ut. Du har alldeles rätt. Men männen kräver ändå krig och mera krig och alltid bara krig. Vårt kön blev fabricerat bara för att männen skulle få något att bråka med, att kriga med, att våldgästa och strapatsera, våldta, förödmjuka och förtrycka...

Paris Lugna dig, Helena. De är bara diplomater.

Helena Men de kommer från Odysseus, och jag behöver mig en klagomur och äntligen neutrala kuratorer som kan lyssna.

Paris Jag får alltid lyssna på dig varje dag till outhärdlig tjatighet.

Helena Det är vi kvinnors enda möjliga försvar mot männen - att få gräla i all evighet.

Faust Betyder detta, nådigaste drottning, att ni inte frivilligt blev Paris brud?

Helena Jag blev ej frivilligt en brud åt någon. Menelaos tog mig, alla ville ta mig, Agamemnon vann av ren beräknings strategi, han gifte sig med min ohängda syster Klytaimnestra blott för att få komma åt min faders rike, konungen av Sparta, som jag ärvde, för att lillebrorsan skulle bli dess konung genom mig, en strunt som han regerade. Och sedan blev jag enleverad hit av Paris. Tror ni verkligen att jag helt frivilligt gav mig åt denna sutenör och odåga till våldtäktsman och följde utan tvång med honom över världens farligaste hav till denna otuktshåla, detta Sodom och Gomorra, där dess konung Priamos själv avlat femtio barn med lika många fruar, konkubiner, slampor och hetärer?

Paris Mamma skulle inte gilla din ovårdade uppriktighet, Helena.

Helena Och det skiter jag väl i, din enfaldige dåre och bastard.

Faust Och henne enleverade du frivilligt, min bästa Paris?

Paris Ack, jag visste inte vad jag gjorde!

Faust Det är ej för sent att ångra sig. Du kunde ju helt enkelt returnera henne.

Helena Så att alla grekerna fick känna på mig för att Paris våldtog mig? Jag tänker aldrig utsätta mig för ett sådant gatlopp. Grekerna får komma själva hit och hämta mig, om de vill ha mig.

Faust Jag tror inte att de ville ha dig mera om de visste vem du var.

Helena Det är ju det jag säger. Det var bara Agamemnon som av habegär och maktvansinne drog i gång det här besinningslösa kriget i så stor omfattning som var möjligt bara för att ingen skulle kunna stoppa det och för att göra utgången av kriget säker.

Paris Den är inte säker. Grekerna har blott förlorat kriget hela tiden.

Helena Mina herrar, ni ser själva hur totalt dödläget är.

Faust (till Mefisto) Min vän, jag tror att jag är nöjd. Nu har jag själv fått se den här den mest ryktbara krigsgudinnan i historien och hur hon resonerar, och jag ger dig rätt: hon är ej mer än blott en kvinna.

Mefisto (artigt, till Helena) Jag beklagar, ärevördigaste drottning, att vårt diplomatiska försök har misslyckats totalt, men jag ber er i ödmjukhet att ändå visa tålmod med ständigt återkommande fredstrevare i framtiden, ty de skall alla vara hopplöst ensidigt väl menade.

Helena Och därför är de och förblir de hopplösa, ty mot galenskapen, som är detta krig och människans självsvald, faller all god vilja, konstruktivitet och sunt förnuft i maktlöshet till marken, ty, det vet vi kvinnor, så fungerar männen.

Faust Tack, min nådiga, för att ni inte körde ut oss.

Helena (skälmskt) Vi är vana vid ovälkomna besökare. Hit kommer nyfikna turister, fönstertittare och löjliga befängda narrar nästan varje dag. Vi slipper aldrig dem i evighet, som om vi vore deras livs intresse. Likväl är vi bara okynniga brottslingar, min kavaljer här tidernas odåga och jag själv en bara nyckfull lynnig lättsinnig och opålitlig kvinna.

Faust Sade inte någon känd poet, att kvinnans namn är opålitlighet?

Helena Han hade rätt, åtminstone vad gäller mig.

Paris Och därför släpper jag dig aldrig någonsin ifrån mig.

Helena Därför har vi detta världskrig, och jag frågar er, ni gentlemannadiplomater: är det mitt fel eller människans?

Mefisto Kvinnan är och förblir alltid oskyldig som oskuld vad än männen gör med henne.

Helena Tack för det, min broder. Du tycks vara en som kan förstå mig.

Faust Tack för audiensen, ädla drottning.

Helena Ni är alltid välkomna tillbaka. Vi är alltid här.

Mefisto Sköt om er. Vi skall alltid minnas er med god behållning. *(till Faust)*
Kom, vi går, förrän de ångrar sig och vi blir massakrerade.

(De försvinner.)

Paris Tror du att de var äkta?

Helena Nej, de var nog bara skådespelare. De gjorde sig nog bara till. *(De fortsätter.)*

Akt II scen 1.

Mefisto Varthän nästa gång? Vilken tid, vilken plats, vilken celebritet?

Faust Jag skulle gärna vilja dryfta några frågor med påven.

Mefisto Det finns hundratals. Vilken behagas?

Faust Vilken som helst med inblickar i samtiden.

Mefisto Då skall du få dig din egen påve. Duger det?

Faust Det passar mig förträffligt.

(Mefistofeles gör en gest, och ridån öppnar sig för det påvliga gemaket.)

Mefisto Ursäkta att vi stör, men vi är från Tyskland och ville gärna diskutera några aktuella trosfrågor.

påven Säg inte att ni kommer från den där bråkmakaren Martin Luther!

Mefisto Vem skulle vi annars komma från?

Faust Nej, inte så, min käre vän, har du inte lärt dig någonting av erfarenheten från vår förra diplomatiska mission? - Vi är här som diplomater och fredsmäklare och ville gärna diskutera några trosfrågor för att om möjligt undvika kyrkligt inbördeskrig.

påven Tror ni det kan undvikas?

Faust Alla krig kan undvikas.

påven Nej, inga krig kan undvikas. Om de kunde undvikas hade vi inga krig, men det har vi jämt och ständigt. Alltså kan de inte undvikas.

Faust Ännu icke inledda krig kan undvikas.

påven Bara tills de inleds.

Mefisto Försök ha tålmod med oss, helige milde fader. Om någon kan undvika krig med den katolska kyrkan är det ni, som leder den.

påven Ni vill säkert bara väl, kära besökare, fastän jag inte vet vilka ni är eller har fått se era kreditiv, men ni måste ju ändå förstå att den där lössläppte och lösaktige munken Luther har gått för långt. Man uppviglar inte nationerna mot påven.

Mefisto Men antag att Luther har rätt? Är en enda av hans anklagelsepunkter mot kyrkan ogrundad? Kan ni försvara avlatshandelns överdrifter och missbruk?

påven Mina vänner, jag är den förste att erkänna att avlatshandeln gått för långt ibland och befläckats av missbruk, men det är bara vissa korkade tjänstemäns fel, inte hela kyrkans.

Faust Har då kyrkan inte legitimerat dem? Är då kyrkan utan ansvar?

påven Inte helt.

Faust Är den det inte helt så är den det inte alls. Alltså har Luther rätt på denna punkt. Ändå har ni bannlyst honom och önskar ni bränna honom som kättare.

påven Det har ingen sagt.

Faust Erkänn att han utsätts för inkquisitionen om han accepterar er vänliga inbjudan av honom att komma till Italien, och erkänn, att den som utsätts för inkquisitionen här i Rom aldrig slipper levande ifrån den, i synnerhet inte om han är så bannlyst som Luther.

påven Vart vill ni komma egentligen?

Faust Herr påve, tänk om innan det är för sent. Rädda kyrkan innan den sprängs inifrån. Kasta inte in världen och kyrkan i religionskrig som kan pågå i hundra år bara för er halsstarrighets skull. Ge folk rätt att läsa Bibeln, i synnerhet i så läsbara översättningar som Erasmus och Martin Luthers. Sluta upp med att bränna kättare i onödan bara för att de tänker bättre själva än genomgår kyrkans hjärntvätt. Sluta att förfölja judar och muslimer bara för att de föredrar att ty sig till Gud direkt i stället för att ta omvägen genom Jesus. Sluta utrota indianerna i Amerika bara för att de hade en egen civilisation. Sluta med alla barnsligheter, och låt i stället kyrkan äntligen växa upp från sina vidskepelser och vakna till upplysning och liv.

påven Ni är inte klok.

Faust Är det allt vad ni har att säga?

Mefisto (till Faust) Påven är min. Du kan inte ta honom ifrån mig.

Faust (tillbaka) Försöka duger.

påven Mina vänner, precis liksom den sedeslösa avfällige munken Martin Luther har kyrkan gått för långt för att mera kunna återvända. Den liderlige munken är redan bannlyst. Vi kan inte ta en bannlysning tillbaka förrän dess villkor för ett återupptagande har infriats. Den blasfemiske munken, som pinkade ner min bannbulla med hela dess vettiga klarspråk i stället för att åtminstone läsa den, har inte ångrat någonting utan i stället bara förvärrat situationen med att fixera sin ställning som fanatisk upprorsman och folkuppviglare. Han är emot all ordning här i världen. Det kan ingen ansvarig människa acceptera.

Faust Nåväl, vi lämnar fallet Luther som ett hopplöst fall som ej kan åtgärdas, då han själv må ha målat in sig i ett hörn och kapat förtöjningarna till sitt redlöst drivande fartyg, men det finns andra. Varför fortsätter ni att tända kättarbålen under oskyldiga människor bara för att de tänker själva?

påven Det är inte jag. Det är inkquisitionen.

Faust Är ni och kyrkan då inte ansvariga för inkquisitionen?

påven Ni måste förstå min situation. Dominikanerna är sin egen institution, och de är trosmässigt oantastliga. De har aldrig ifrågasatt kyrkan eller brutit mot

någon av kyrkans regler. Under tre hundra år har de utvecklat ett eget maktsystem med ett byråkratiskt maskineri som går helt av sig självt så att de själva minst av alla kan kontrollera vad som egentligen försiggår i deras fångelser. Förtal och angiveri håller deras eldar levande, mänskliga fenomen som alltid har förekommit och som aldrig kan stoppas. Hur kan då jag, en ensam människa, försöka göra något mot inkquisitionen? Skulle jag försöka skulle jag omedelbart likvideras genom gift eller annat lönnmord. Dominikanerna och inkquisitionen är ju lika ofelbara som påven själv.

Faust Så ni är maktlös i ert eget fångelse av absolut maktställning.

påven Så skulle man kunna se det.

Faust Kom, Mefisto. Vi har ingenting här att göra.

påven (lystrar till namnet) Vilka är ni egentligen?

Faust Jag är doktor Johann Faust från Prag. Detta är min Vergilius, som ledsagar mig genom jordens helvete, men jag tvivlar på att vi någonsin kommer att finna någon himmel ens inom eller genom kyrkan. Farväl, herr påve. (*går med Mefisto.*)

påven (tveksam) Tack för besöket.

Scen 2.

Mefisto Nå, Faust, ingen succé där heller. Påven i sin dumhet vägrar upplysning och får sina krig. Alla världsliga och kyrkliga makter tycks bara leda till förbannelse.

Faust Låt oss uppsöka någon av dessa kättare som kyrkan förföljer. Jag vill se hur en sådan mår.

Mefisto Jag har ett ypperligt exempel att erbjuda, om du ursäktar att vi tar ett skutt in i framtiden?

Faust Gärna det, om det bara är reellt.

Mefisto Jag kan försäkra dig om att det enda jag laborerar med är realism.

Faust Det tackar jag för. Är det sant är jag nöjd, och jag går inte på några finter.

Mefisto Du skall få ditt lystmäte.

(*Scenen öppnar sig för en föreläsningssal i Paris universitet på 1580-talet.*)

en student Men herr professor, vi kan ju inte bara ta för givet att ni har rätt och att hela kyrkan har fel.

Bruno Varför inte när det är så?

studenten Bevisa det!

Bruno Jag tar bara konsekvenserna av Kopernikus resonemang. Hans planetsystem med jorden lika snurrande som alla andra planeter runt solen är ingen nyhet. Redan de gamla grekerna under Perikles med Anaxagoras i spetsen kom fram till samma slutsatser. Hur kan jorden vara universums medelpunkt och ha alla andra himlakroppar snurrande runt sig när de flesta andra himlakroppar, främst Jupiter, Saturnus och Solen, är så oändligt mycket större? Endast månen kan bevisas rotera kring jorden, då den är den enda planet som sett från jorden aldrig synes röra sig baklänges. Alla andra befinner sig periodvis i retrograd utom solen, vilket bara kan förklaras med att alla andra planeter måste med jorden röra sig runt solen. Men ej heller stjärnorna backar någonsin. Alltså måste de vara andra solar som solen men på oändligt mycket längre avstånd, som då allesammans mycket väl kan ha egna planeter roterande runt sig såsom solen. Är det någon brist på logik i detta resonemang? Kan någon av er motbevisa det?

student 2 Ni tar för givet att vi skall acceptera era hypoteser utan vidare utan att ta den minsta hänsyn till att de ställer kyrkan med hela dess vetenskap på huvudet.

Bruno Historien har aldrig tagit hänsyn till felaktiga uppfattningar. Om kyrkan har fel får den acceptera det eller finna sig i att bli överkörd av historien.

student 3 Inser ni att ni kan bli bränd som kättare för era åsikter tillsammans med alla andra som omfattar dem?

student 4 Det är ju därför han rymt från Italien, din idiot.

student 1 Även om Kopernikus skulle ha rätt och ni skulle ha dragit korrekta extrema konsekvenser av hans resonemang förblir den främsta stötestenen med era hävdelser att ni sätter er själv som auktoritet över kyrkan.

Bruno Är det fel om jag har rätt?

1 Det är pretentiöst och förmätet!

Bruno Min käre student, om jag har rätt så har jag rätt, och då kan inte hela världen med alla dess mytologier och villfarelser, vidskepelse och förtryckta dogmer göra någonting åt saken. Den måste då helt enkelt finna sig i att jag har rätt, vilket jag vet att jag har. Om den inte gör det idag så måste den göra det i morgon förr eller senare.

student 2 Det är hybris!

Bruno Nej, det är konstaterande av fakta.

student 3 Ni kan inte sätta er över hela kyrkan och världen!

Bruno Det är inte mig själv jag sätter över kyrkan och världen. Det är kunskapen. Jag förkunnar för er att hela världen med all dess makt och hela kyrkan med all dess heliga och oantastliga ofelbarhet är fullkomligt maktlösa mot kunskapens makt! Och varför är då kunskapen så mäktig? Jo, bara genom sin blotta existens och definitiva visshet, för att den aldrig demonstrerar sin makt genom våld och förtryck, för att den aldrig forcerar sig men blott vet att den är.

student 4 Filosofen har talat.

Faust (till Mefisto) Denne filosof är intressant. Vad heter han?

Mefisto Giordano Bruno.

Faust Kan vi få träffa honom mera intimt?

Mefisto Som du vill. (*sveper med sin mantel. Scenen försvinner, och i stället öppnas en intimare sammankomst, till vilken Bruno inträder.*)

Sidney Välkommen till denna askonsdagsmåltid, mästare Bruno.

Bruno Tack, mina vänner. Jag känner mig hedrad av ert positiva intresse för mina kontroversiella läror.

Fulke Greville Det är vi som är hedrade. Ingenting talar mera för sanningen i era läror än det faktum att ni framför dem så ledigt och värtaligt.

Bruno Sanningen att säga, mina vänner, har jag aldrig känt mig fri förrän jag kom hit till England.

Sidney (till Fulke) Detsamma sade Erasmus av Rotterdam till Thomas More.

Fulke Stanna då här och förbli fri, mästare Bruno, och riskera inte ert liv med att återvända till den infekterade kontinenten.

Bruno Jag kan inte begränsa mig. Hela världen behöver mig och friheten i min lära. Jag tillhör hela mänskligheten. Jag beklagar, mina vänner, men ni har ingen ensamrätt på mig.

John Dee Jag är rädd, min vän, att din frihet blott är en illusion, ty även om vi ej har någon rätt att behålla dig för oss själva så menar dock din kyrka att den har rätt att kräva dig som sin ägodel, eftersom du en gång tillhört den och avgivit en helig dominikans löften.

Bruno Kyrkan har själv sparkat ut mig. Hur kan den då mera kräva något av mig?

John Dee Jag menar bara att risken finns, att den en dag kan återkräva dig.

Faust Vem är den profetliknande mannen?

Mefisto John Dee, drottningens astrolog, en ockult herre som imponerat med sina konster ända långt borta i Moskva, alla brittiska fritänkares Nestor.

Faust En vederhäftig herre.

Bruno Jag är inte rädd för kyrkan. Snarare har kyrkan skäl att vara rädd för mig.

Sidney John Dee har delvis rätt, maestro. Egentligen har du förrått din egen kyrka, om man ser det från kyrkans egen synpunkt. Du var ju dock en konsakrerad munk.

Bruno Det var även Martin Luther, och han framlevde sitt liv i skamlös frihet med en avsikkommen nunna. Han var aldrig rädd. Och varför skulle jag då vara det?

John Dee Jag ville blott egentligen försiktigt varna för den lömska kontinenten.

Bruno England är då farligare, ty här finns ju ännu otämjt barbari. Var det ej endast av okunnighet och skrock som populasen brände ner ert bibliotek i sanslöst vanvett utan orsak, mästare Dee, grymt trampande en vishet och ofantlig kunskaps bokkultur barbariskt under fötterna av ren destruktivism?

John Dee Det är dess värre sant. Barbarer finns det alltid. Luthers egna protestanter angrep lika vansinnigt skulpturer, ovärderliga och oersättliga unika konstverk, bara av förstörelsemani och blind psykos frammanad blott av skrock och okunskap och dumhet. Detta är den verklighet vi måste konfrontera: människan har alltid varit galen.

Fulke Realisten talar.

Bacon Sådana problem kan ej undvikas. Civilisationen kräver alltid offer, och tyvärr är dess representanter de som mest får offra sig.

Faust Vem är den mannen?

Mefisto Francis Bacon, en briljant genialisk filosof som dock tyvärr från början splittrat sig för mycket för att någonsin fullborda något seriöst projekt, varför han aldrig kan bli mer som filosof än dilettant. Han är dessutom kalvinist och jolmar ömkligt med i den naiva strömmen av den pekorala fromheten hos puritanerna.

Faust Här föreligger mycket som jag ej har någon aning om.

Mefisto Var glad för det. All etablerad religion är bara elände och virrvarr utan ände. Den är bara frisk och sund när den gör uppror mot den etablerade religionen.

Marlowe Där står två främlingar där borta som ej vågar komma in.

Fulke Kom in, jag ber, var inte blyga, gentlemän, om ni en gång har vågat komma fram till tröskeln!

Mefisto Vi är bara på besök.

Faust Hur kunde du, min unge man, se oss i mörkret?

Sidney Han ser allt, ty han är synsk.

Mefisto Han är så synsk att han en dag skall skriva ner din levnadssaga, doktor Faust.

John Dee Är det herr doktor Faust personligen som kommit hit? Då är det verkligen en lyckträff! Och vem är er följesman?

Faust Det är min reskamrat som gör sig det besväret att ledsaga mig på mina studieresor.

Fulke Ni är båda mycket varmt välkomna.

Bruno (till Mefisto) Har vi inte träffats förut?

Mefisto Inte ännu.

Bruno Jag tror bestämt att jag har sett er smyga runt i klostren om ej rentav inne i de vatikanska korridorerna.

Mefisto Det kunde stämma, då jag alltid varit påvens närmaste rådgivare, men icke kyrklig utan bara rent neutral.

Bruno Han kan behöva vänner utanför sin kyrkas inskränkthet.

Mefisto Just därför aktar jag mig för att svika honom.

Faust Men vi störde era diskussioner. Fortsätt, mina herrar!

Mefisto Ni behandlade visst doktor Luthers morganatiska förhållande med någon skamlös nunna....

Bruno Vem är inte skamlös som är sexuell?

Sidney Och vem är inte sexuell?

Mefisto Det vet jag. Drottningen av England.

Bruno Blott för att hon är steril betyder det ej att hon inte har en läggning.

Fulke Är det inte så att hon själv valt att vara gift med folket hellre än att ha personliga förhållanden?

Sidney Hon är som ni, Giordano Bruno. Ingen äger henne då hon föredrar att äga alla. Sålunda fördelar hon sig jämnt, och ingen får för mycket, ingen löper risken att bli bränd av henne.

Fulke Det är diplomatiskt och politiskt, och det gynnar alla och nationen. Därför älskar alla henne innerligt.

Bruno Ni har den drottning ni förtjänar i er frihet och heroiska självständighet från påvekyrkans korruption och vidskepliga mörker.

Sidney Det är det jag menar, mäster Bruno. Kyrkan är din moder, men du nämner bara henne med det djupaste förakt, som om din egen moder var den uslaste av horor.

Bruno Redan i Johannes Uppenbarelse är Rom helt enkelt skildrat som en babylonisk sköka. Vad är kyrkan, såsom den i Rom är etablerad, mer än blott en fortsättning i religiös förklädning på det romerska imperiet?

Fulke Tidigare sade du, att drottningen, om än steril, dock ej var utan läggning. Menar du att hon då har en läggning?

Bruno Även att ej känna själv för samlag är en läggning, och den kallas asexualitet. De flesta präster, som ej har problem med sexualiteten, har ej någonsin känt av erotisk åtrå och har aldrig önskat borra hål på någon kvinna eller annan varelse. De är naturliga celibatärer, som vår herre Jesus själv beskriver i sitt evangelium. Det är ej något märkvärdigt. Det är en sexuell naturlig läggning såsom alla andra.

Bacon Finns det någon onaturlig sådan läggning?

Bruno Det finns degenerationer utan tal. Man kan dock diskutera om ett tidelag är onaturligt eller ej. Att borra hål på gossar är definitivt emot naturen, då det aldrig kan ge barn. För kvinnor att ha sex är ofarligt men löjligt, men då det är harmlöst varken onaturligt eller helt naturligt. Sedan finns det andra varianter såsom självbefläckelse, som liksom självmord skadar blott en själv. Dock kan naturen kräva det om man ej åtrår eller äger tillgång till en annan. Nekrofil är den som bara åtrår döda, men jag har ej någonsin hört talas om det slaget. Värst är dock perversiteten när den kräver våld av vad slag det må vara för sin utkomst. Den är mer än onaturlig då den rent ut sagt är kriminell, som varje våldsbrott.

Fulke Och vad har då drottningen för läggning?

Bruno Hon har själv valt att avstå ifrån varje slag av läggning för sitt folks skull. Det är hennes ädla läggning.

Faust (till Mefisto) De pratar bara sex som alla andra. Finns det ingen annan bättre underhållning?

Mefisto Nej, det kallas sexualupplysning.

Faust Men den lille där som skulle skriva om mig intresserar mig. Blir han en filosof liksom de andra?

Mefisto Han blir ateist som mästern Bruno, och det kommer han, som Bruno, att få fan för.

Faust Även här i England?

Mefisto England är ej bättre för att det ej tillhör kontinenten.

Faust Far då världen fram så illa med begåvningar blott för att de just är begåvningar?

Mefisto Det har den alltid gjort. Det vet du väl. Er herre Jesus Kristus blev ju korsfäst för att han var dum nog att ta avstånd ifrån mig. Det gjorde ingen annan, varför Jesus kändes som ett hot, så de gav honom fan för det.

Faust Så låt oss se hur detta fenomen fungerar.

Mefisto Vem vill du då träffa? Jesus, Bruno eller Marlowe?

Faust Alla tre helst, om det går.

Mefisto Det kan bli komplicerat, men jag skall försöka.

(sveper med manteln. Sir Fulke, Sidney, Bacon, John Dee försvinner, men Jesus tar plats i stället.)

Bruno Så intressant! Just den person vi helst av alla ville tala med!

Jesus Jag hörde, mina herrar, att ni har problem.

Marlowe Med samma överhet som ni, min bäste herre.

Jesus Kalla mig Jeschúa, ty det var mitt enda rätta namn.

Bruno Ett anspråkslöst och vanligt namn, som mänskligheten i sin fåfänga och enfald ersatt med hur många andra namn som helst.

Jesus Det är tyvärr ett mänskligt fenomen att missförstånd tenderar att multipliceras.

Bruno Som ett virus eller en epidemi.

Marlowe Så låt oss nu när vi har tillfälle jämföra våra öden.

Bruno Så att vi därmed kan döma mänskligheten för dess dumhet.

Jesus Herrar ateister men dock mina efterföljare, tyvärr så måste jag nog göra er besvikna. Allt som står i evangelierna är på det hela taget sanning.

Bruno Såsom den är uppfattad av enkelt folk som ej förstod dig bättre. Var det då din mening att ge den sektledaren, bedragaren och demagogen Paulus imprimatur och mandat till att bortkollra mänskligheten med den vansinniga myten om uppståndelsen?

Jesus Det var ej han. Det var en gammal myt. Den fanns långt före mig hos grekerna, där både Dionysos och Apollon malträterades av mänskorna, och framför allt i den egyptiska dödsboken genom myten om Osiris och de riter som var hans odödliga mysterium.

Bruno Så Paulus byggde bara vidare på gamla traditioner.

Jesus Paulus kände aldrig mig. Han tog själv sina initiativ och tog på sig ansvaret för sitt sekteri helt själv. Jag kan ej hållas ansvarig för vad han gjorde av min kyrka, som jag gav åt Petrus och ej någon annan.

Bruno Det var dit jag ville komma. Paulus dogmer har ej någonting med din förkunnelse att göra, och hans kyrka var en annan sekt än vad du hade tänkt dig genom Petrus.

Jesus Ja. Som alla religioner spårade min kristna kyrka ur från början genom Paulus etablering av den.

Bruno Så allt skitprat om ett helvete och himmelrike, dopets sakrament och arvssynd, skärseld, änglar, helgon, din uppståndelse och myten om dig som Guds son, treenigheten och den helge ande är blott käringsagor, sjuka dillen och rent flum och flams och trams?

Jesus Naturligtvis. Dock finns det någon sanning i det.

Bruno Vad är då den sanningen?

Jesus Att allting sådant blott bör uppfattas symboliskt.

Bruno Jo, jag tackar, men vi har en kyrka som i högsta grad har uppfattat all denna symbolik bokstavligt och konkretiserat den.

Jesus De bokstavstroga fundamentalisterna har alltid bara ställt till med problem. Jag svär mig fri från dem.

Bruno Det gör du rätt i.

Marlowe Men förklara då hur uppståndelsemyten kunde bli en sådan hörnsten för allt kyrkligt etablissemang. Dog du på allvar eller inte?

Jesus Redan den förträfflige Origenes såg klart det hela: "Död man blöder inte." Men jag blödde när de stack mig i min sida med Longinus spjut i stället för att krossa mina ben. Det hela var en uppgjord plan, naturligtvis. Jag levde, och jag överlevde. Allt jag gjorde var blott för att uppfylla profeterna och skrifterna och deras profetior för att äntligen ge judarna en fullvärdig Messias. Judarna, som alltid, ställde sig misstroende på samma sätt, som när de varnades för tyskarnas koncentrationsläger och hellre lät sig ledas dit som får än tog den varningen på allvar. Judar nämligen kan ej tro något ont om någon människa och leds då hellre fogligt in i döden än att de kan fatta vad Gud menar.

Marlowe Du var alltså aldrig död.

Jesus Nej.

Marlowe Det var dit jag ville komma.

Jesus Dock var jag så nära döden som man alls kan komma, närmare än både den egyptiska och tibetanska dödsboken har kommit. Glöm ej Lazaruskapitlet, som var som en övning för min egen död.

Marlowe Du var med andra ord blott en aktör, en skådespelare, som levde upp till ditt folks illusioner och dess drömmar om en undergörande Messias.

Jesus Gjorde jag då fel däri? Är det då fel att giva mänskligheten något gott, om det så bara är en illusion, att leva för?

Marlowe Ej någon klandrar dig, min bäste Jesus. Genom vad du gick igenom står du över all kritik för evigt, vare sig den vågar vara mänsklig, vetenskaplig eller religiös. Du gjorde väl ifrån dig, och det kan ej någon ta ifrån dig. Nej, problemet är blott resultatet, din maktfullkomliga kyrka med dess doktrinära ofelbarhet och dess parasiter med dess missbruk, som den gjort sig skyldig till oöverskådlig, och vilket också inkluderar det infama överlagda mordet på vår vän Giordano Bruno.

Jesus Jag kan bara säga en sak: jag är glad att ni ej lastar mig för saken men blott den förmättna och absurda kyrka som i mitt namn gjorde sig med seklerna och tiden skyldig till det folkmord, den förföljelse och den intolerans som aldrig i historien kan förlåtas eller glömmas.

Bruno Jag har aldrig hållit Jesus skyldig för min död.

Marlowe Dock är det hans och ingen annans kyrka som har vållat den blott för att du påvisade att Jesus bara varit människa av kött och blod och lika dödlig som en annan.

Bruno Var han inte det då?

Jesus Det att jag är här och levande tycks påvisa det faktum att jag var det, alltså lika odödlig som alla andra. Sade jag ej själv till mina lärjungar: "Vet ni då icke

om att ni är gudar?" Samma sade Salomo och många andra. För mig var odödlighet en självklarhet, som det är för de flesta religiösa människor i Asien.

Bruno Så du var alltså där.

Jesus Naturligtvis. Jag reste dit som ung för att studera, och jag återvände dit som gammal för att dö, ty Asiens buddhister var långt mera toleranta, mänskliga och sunt förnuftiga än någon västerländsk fanatiker. Allenast där blev jag behandlad med respekt, som endast en medmänniska och lämnad anständigt i fred för dumhetens hemsökelse.

Bruno Du visste vad du gjorde då. Det visste inte vi, som tog upp kampen med det dumma etablissemangets inskränkthet, fick fan för det, förblev fixerade vid arbetsplatsen och gick under.

Marlowe Tala för dig själv.

Bruno Och menar du att du kom undan, du, som aldrig mer fick använda ditt namn när det befläckats av inkquisitionens brännmärkning, angiveri och stämpel som förbjuden och förbannad ateist?

Marlowe Det var just det jag ville komma till. Jag smet och klarade mig genom döden, som jag arrangerade för att bli kvitt mitt namn och yrke. Du var inte lika skicklig.

Bruno Jag förråddes av min egen arbetsgivare.

Marlowe Jag föredrog att smita innan mina vederdelomän hann upp mig. Därmed undvek jag förräderiet och slapp bli martyrerad och kunde till och med fortsätta verka och arbeta både som agent för drottningens regering utomlands och som dramatiker om dock naturligtvis blott under vilka namn som helst utom mitt eget.

Mefisto Som exempelvis teaternamnet William Shakespeare.

Marlowe Han hjälpte mig, och det skall han ha all min tack och heder för.

Mefisto Det drog han bara fördel av.

Marlowe Det var han förtjänt av, då han levde bara för teatern.

Mefisto Och den vinst han drog av kassorna från dina skådespel.

Marlowe Han satte upp dem. Var han ej förtjänt av någon lön?

Mefisto Men du blev utan.

Marlowe Viktigare var det för mig att jag gjorde väl ifrån mig. Ingenting är mera tillfredsställande i livet än ett gott och fullgjort arbete. Jag tror rentav att det är livets mening.

Bruno Jag håller med dig, och det tror jag att du också gör, min bäste Jesus.

Jesus Ja, jag tror att jag tenderar till att vara överens med er om detta.

Mefisto Tillåt mig komplimentera er. Ni tre har det gemensamt att ni lyckats vända upp och ner på hela världen, Jesus genom sin subtila subversivitet, som ersatte en romersk världsimperialism med kristen paranoia och vidskepelse, Giordano Bruno med sitt rättfram förintande av Jesus som Guds Son, sitt jävande av kyrkans vidskepliga dogmatik och framförande av en revolutionerande ny vetenskaplig världsåskådning, och, Christopher Marlowe, genom din försåtliga metod att genom poesins och dramatikers skyddsdräkt genomföra ateismen genom realism.

Marlowe Jag var ej ateist. Det är ett missförstånd.

Bruno Vi var tvärtom, min bäste herre, bara teologer alla tre men såg hur världen, liksom så många gånger förr, omvandlades i grunden genom demiurgens förändring av den mänskliga mentaliteten och dess uppfattning av verkligheten.

Mefisto Spela inte oskyldiga. Ni var mycket väl medvetna om att ni var ledare och vad ni gjorde, och ni ändrade i grunden grunden för all mänsklig existens.

Marlowe Jag var blott fortsättning och konsekvensen av Giordano Bruno.

Mefisto Ja, ty han oskadliggjordes alltför tidigt så att du blev tvungen att ta över i förnekandet av någon absolut auktoritet.

Faust Jag tror det räcker nu, Mefisto. Vi har stört de här tre herrarna tillräckligt, jag är nöjd och vill gå vidare.

Marlowe Kom gärna åter, så att vi får resonera vidare. Du är rätt man att ständigt ge oss nya stoff till nya dramer.

Mefisto Tack för äran att få vara er liksom herr påvens rådgivare och inspiratör.

Jesus Du kunde aldrig lura mig, din komediant, ty du har aldrig funnits.

Mefisto Sanningen har aldrig varit övertygande, min käre mästare, och därför finns jag till.

Faust Kom, låt oss gå, Mefisto. Jag vill se vad nästa steg blir efter detta etablerande av ateismen.

Marlowe Jag måste protestera. Jag var aldrig ateist men omfattade blott en helt realistisk uppfattning av verkligheten grundad blott på mänsklighet, natur och sunt förnuft.

Mefisto Och det slog ut den allsmäktige guden. Jag beklagar, Marlowe, men du slipper ej ditt ansvar för materialismen.

Faust Lämna dem i fred nu med sin oskuld.

Mefisto Som du vill, ty du befäller och vägleder mig.

Bruno Välkomna åter.

Mefisto Tack. Det är nog risk för att vi tar er inbjudan på allvar.

Faust Vad är nästa steg?

Mefisto Du skall få se en stackars sate som var ödesbroder med Giordano Bruno men av yngre slag.

Scen 3. Scenen öppnar sig för Galileis konfrontation med de kyrkliche.

1 Men ni måste ju inse, herr Galilei, att ert fall är hopplöst.

Galilei Det är det inte alls.

2 Ni måste ta tillbaka era absurda teorier, ty vi kan inte acceptera dem.

Galilei Ni måste.

2 Nej, ni måste ta tillbaka dem.

Galilei Det kan jag inte göra.

1 Varför?

Galilei Därför, helt enkelt, att även om jag skulle förneka att jorden snurrade runt solen tillsammans med de andra planeterna, som har månar precis som jorden, så skulle ändå jorden fortsätta snurra omkring solen.

3 Det är det som kyrkan inte kan tro på.

Galilei Då är den förstockad och hopplös i sin felbarhet.

1 Herr Galilei, ni är ju en klok och förnuftig karl. Se hur det gick för er kollega Giordano Bruno. Vi blev tvungna att bränna honom på bål för hans halsstarrighets skull. Vi blev tvungna att spika fast hans läppar för att han äntligen skulle hålla käften.

Galilei Tror ni det hjälpte? Sanningen skriker aldrig mera öronbedövande och världsgenljudande än när man försöker tysta den.

1 Ni har varit klok nog att undvika teologin, vilket tyvärr mästare Bruno inte kunde då han var född teolog. Men ni måste ju förstå att den kopernikanska världsordningen är oacceptabel för vår världsordning.

Galilei Om ni fortsätter och håller på så där kommer er kyrka en dag att bli oacceptabel för världsordningen.

2 Hotar du oss?

Galilei Nej, ni hotar mig och det fåfängt.

2 Vi måste tvinga dig att återta dina teser.

Galilei Hur kan ni tvinga mig att förneka vad jag har sagt?

3 Enkelt. Vem som helst kan tvingas till vad som helst genom våld.

Galilei Inte i längden.

3 Det är bara nuet som räknas. Hela evigheten ingår i nuet.

Galilei Så ni ämnar verkligen genomföra er föresats att genom tortyr tvinga mig att omfatta er världslögn, era misslyckade klåpare, i er ofattbara dårskap?

3 All dårskap här i världen står djävulen för. Vi är hans motsats. Men du är besatt av djävulen som med syndens envishet klamrar dig fast vid kätteriet.

Galilei Fattar ni då inte att ni bara bereder er egen undergång genom att producera martyrer på löpande band genom era häx- och kättarbränningar, martyrer som för sanningens skull blir mera heliga som helgon än några av era kanoniserade skenheligheter?

3 Du vågar vara styv i korken?

Galilei Mina herrar, mot dumheten strider själva gudarna förgäves, den existerar i etablerade sammanhang bara genom att Gud har övergivit det etablissemanget. Jag skall återta och makulera mina hädiska skrifter, som bara är ren naken vetenskap och sanning som ni ändå inte kan göra någonting åt, bara för att få håna er i evighet genom min process och få bli lämnad i fred för er hopplöst dödliga dumhet.

1 Vi har fått nog av era vettlösa förolämpningar, professor Galilei. Vi bad er bara hyggligt och artigt om att ni skulle upphöra med att förolämpa kyrkan med era subversiva idéer. Det har ni slutligen gått med på att göra om dock under oupphörliga förolämpningar. Vi är nöjda med att vi slapp tortera er för att få er att ta ert förnuft till fånga. Låt oss skiljas nu som vänner. Kyrkan skall inte mera bråka med er om bara ni inte mera bråkar med kyrkan. Varsågod och dra nu åt helvete!

Galilei Med nöje kommer jag och hela vetenskapen att lämna er misslyckade kyrka bakom oss, monsignore.

1 Det är nog. Ut!

(Galilei stiger upp, bugar sig och går ut.)

2 Borde vi verkligen inte ha bränt honom?

3 Vi har så många andra att bränna. Kön är utan slut.

1 Vi har plågat sådana stackars dårar tillräckligt, och de blir inte bättre för det. Tvärtom. Stackars Giordano Brunos och Tommaso Campanellas skrifter cirkulerar värre än någonsin. Den här har vi åtminstone försatt ur cirkulation.

2 Vad kan vi mera göra för honom?

3 Isolera honom tills han dör. Det är det enda.

1 Vare det så som du har sagt.

Faust Vilka dårar! Vilka ärkeskälmar! Vilka fula gubbar!

Mefisto Är du förvånad? Visste du inte att hela världen är sådan?

Faust Jag befattade mig aldrig med dumheten. Hellre sökte jag mig till dig.

Mefisto Ja, det gjorde du rätt i, ty djävulen är åtminstone intelligent i det att han har humor.

Faust Vidare till nästa. Förr eller senare i framtiden skall väl kyrkan äntligen få fan för sitt dogmatiska självsvåld?

Mefisto Jag ska ge dig ett exempel.

Akt III scen 1.

Voltaire Vad kan väl ni vara för spöken? Er har jag aldrig sett förut. Ni ser ju inte kloka ut.

Mefisto Ursäkta några inkräktande gäster från en annan tid, men det är faktiskt inte så illa som det ser ut, och ni är ju van vid att få vilka dårar som helst på besök i detta dårhus.

Voltaire Ni kommer faktiskt riktigt lägligt, för just nu har jag en av de galnaste av alla på besök här. Tillåt mig att få presentera min vän Candide, alias den store syndaren och naturfilosofen Jean-Jacques Rousseau.

Mefisto (hälsar på Rousseau) *Enchanté.*

Rousseau Och ni kommer väl direkt från *Commedia dell'Arte* i något kringresande teatersällskap?

Mefisto Inte så illa gissat.

Faust Vad är det för sällskap du har fört mig till?

Mefisto Var inte orolig. De borde vara i din smak båda två. De heter *Voltaire* och *Rousseau* och är den direkta fortsättningen på de första ateisternas fritänkeri.

Voltaire Får jag fråga vad som föranleder äran av er visit?

Mefisto Det är min unge vän här som jag visar runt i världen i jakt på underhållning. Han lider själv av det sällsamma syndromet att han ryktesvis står i förbund med djävulen medan han inte ens tror på djävulen.

Voltaire Det låter som doktor *Faust*. Jag har hört talas om en dålig engelsk fars med det innehållet.

Rousseau Men han är ju lastgammal.

Mefisto Inte i jämförelse med mig.

Rousseau *François*, de är ena skälmar. Kör ut dem.

Voltaire Jag älskar skälmar. Är vi inte själva bara skälmar kanske?

Rousseau Tala för dig själv.

Voltaire Jag ber er överse med min yngre kollegas främlingsfientlighet. Han är bara svartsjuk och vill ha mig för sig själv.

Mefisto Tack, vi är vana vid värre stofiler.

Rousseau Vem tänker ni då på?

Mefisto Hela Vatikanen.

Voltaire (road) Sånt gillar jag. Vad kan jag göra för er, mina herrar?

Mefisto Frågan är snarare hur vi eventuellt kunde bistå er i en nyttig förnyelse av världsordningen.

Voltaire Ni tycks ha försänkningar i Vatikanen. Kan ni ge oss ett tips om hur man kunde bringa hela den katolska kyrkan på fall? Ingenting vore mera angeläget.

Rousseau Jag håller inte med dig. Du njuter av att vara blasfemisk.

Voltaire Och du är alltför naiv, min käre Jean-Jacques. Du kommer aldrig någonsin att växa upp. Är det då bara jag som kan se den uppenbara självklarheten i att allt ont, all skräck, allt skrock och all okunskap har sitt fäste i all etablerad religion, framför allt då den mäktigaste, den allena saliggörande kyrkan?

Mefisto Vi håller fullständigt med dig.

Voltaire Inga tips?

Faust Framhåll martyrerna. Upphör aldrig med att påminna om Jan Hus, William Wyclif, Kopernikus, Giordano Bruno, Tommaso Campanella och alla de andra.

Mefisto Baruch Spinoza, Galileo Galilei, och ni själv, herr Voltaire, har ju känt alla de främsta martyrerna för sanning och självklarhet i er samtid.

Voltaire Och de blir bara fler. Felet med dig, Jean-Jacques, är att du aldrig suttit i Bastiljen.

Rousseau Lyckligtvis är jag inte ensam om att ha sluppit det. Jag tror anden kan vara friare utan Bastilj. Lyckligtvis har våra tyska vänner klarat sig utan Bastilj, och inga andar är friare och mera upplysta än där idag.

Faust Kan ni rekommendera några särskilda?

Rousseau Mendelssohn, Lessing, Goethe, det finns många.

Voltaire Är inte Goethe den där odräglige sentimentalisten som inledde en allmän självmordsepidemi över hela Tyskland?

Rousseau Jo, men det förgyllde hela vår samtids litteratur lika mycket som min nya Héloïse.

Voltaire Att offra sig för skönheten. Där har ni en ny sällsam modern filosofi, mina herrar, som min vän till spelevink här har en särskild svaghet för i sin sjukliga sentimentalism.

Rousseau Jag är mera mänsklig än ni, herr de Voltaire.

Voltaire Låt oss gräla om det sedan.

Rousseau Låt oss gräla om det för evigt. Jag ger aldrig upp mitt känslöj Junk.

Voltaire Låt oss inte spåra ur. Det var kyrkan vi hade en gås oplockad med, inte varandra.

Rousseau Tala för dig själv.

Voltaire (urskuldande till Mefisto och Faust) Han vill ha sina löjliga illusioner i fred.

Faust Men antag, min herre, att ni faktiskt lyckas med att skaka kyrkan i sina grundvalar. Kan det inte då uppstå ett betänkligt andligt vakuum? Kyrkan står ju framför allt för litterära traditioner, moraliska värderingar och kulturell identitet och kontinuitet.

Rousseau (till Voltaire) Där hör du.

Voltaire Just därför behöver kyrkan rensas från allt det som inte hör därtill, det är dogmer, vidskepelse och vantro, som ingenting har med dess kulturella, litterära, moraliska och framför allt sociala plikter att göra.

Mefisto (till Faust) Vi har kommit fel, Faust. Han är konstruktiv.

Faust Det var just det jag ville höra. Du ger mig ständigt bättre hopp om framtiden. Ju längre fram vi färdas, Mefisto, desto nöjdare blir jag med utvecklingen mot upplysning och större medvetenhet och klarsynthet.

Rousseau Vad är ni skälmar för ena egentligen?

Voltaire Var lugn, Jean-Jacques. De är bara rymlingar från ett dårhus, som alla andra upplysta personer, alla politiska flyktingar från Bastiljen eller i bästa fall avsigkomna skådespelare som fastnat i sina roller och aldrig hittar tillbaka till verkligheten.

Faust Jag tror vi är nöjda och kan gå, Mefisto.

Voltaire Inte för att jag kan se att vi kunnat ge er något för er att vara nöjda med, men jag tackar ändå för ert roliga besök.

Mefisto (bugar sig artigt) Nöjet var helt på vår sida, mästare Voltaire.

Voltaire Då är jag nöjd. (*Faust och Mefisto går.*)

Rousseau Låt oss nu äntligen börja gräla på allvar.

Voltaire Så gärna, min käre vän. Jag älskar att gräla med er.

Scen 2.

Mefisto Nästa kuf vi skall bege oss till är en annan skojare som skrivit ett drama om dig.

Faust Men hur i all sin dar kunde jag bli så omskriven i framtiden? Vad gjorde jag för att förtjäna det?

Mefisto Du bara existerade. Det kan hända vem som helst. Vilka dumheter och idiotfantasier har inte Jesus belamrats med bara för att han missförstods från början, vilket inte var hans fel, och vilket rykte har inte affärsmannen William Shakespeare fått som världens störste diktare fastän han egentligen inte skrev någonting men lånade ut sitt namn åt andra som hade komplex eller svårigheter i livet, och vilket öde fick inte Columbus bara för att han kom fel och seglade vilse och trodde att han var i Japan när han var i Amerika.... Det kan hända vem som helst, att han antingen själv fullkomligt missförstår sitt öde eller att andra gör det.

Faust Och vad är det nu för en misslyckad fjant vi skall besöka?

Mefisto Du hörde talas om honom hos Voltaire, den sentimentale självmordsförespråkaren.

Faust Jaså, han.

Mefisto Utom annat misslyckat skräp skisserade han ett drama om dig plagierandes Christopher Marlowe, som var mycket bättre, vilket drama han själv skrotade. Olyckligtvis var det det bästa han någonsin skrev. Här är han nu.

Goethe Vilka är ni?

Mefisto Känner du inte igen oss? Det borde du göra. Få har umgåtts så intensivt med oss som du.

Goethe Säg inte att ni lever.

Mefisto Kan du påstå motsatsen?

Goethe Ni hemsöker mig som hallucinationer, eller också drömmer jag.

Mefisto Nej, du är fullkomligt vaken, och vårt besök är inte ämnat som en hemsökelse. Ser du det så, har du fullkomligt missförstått meningen med det hela.

Goethe Vad är då meningen med det hela?

Mefisto Känner du icke din egen Faust? Du om någon borde ju känna hans mening.

Goethe Problemet var just att han inte hade någon mening.

Faust Hur kan du säga så utan att ha känt mig? Redan Marlowe åstadkom bara förrycktheter om mig, och du har tydligen gjort saken värre. Hur understår du dig att behandla döda på det sättet?

Goethe Men du lever ju fortfarande.

Faust Så du menar, att bara för att jag lever fortfarande fastän jag i din tid är död och begravnen kan du behandla mig hur som helst och göra mig skyldig till vilken djävulskap som helst?

Goethe Jag försökte bara ge dig en mening.

Faust Ja, samma mening som man ger ett oskyldigt offer med att förtala honom.

Mefisto Gräla inte på honom. Han är ju bara poet.

Faust Desto värre. Då har han ansvar inför hela den belästa historien.

Mefisto Du hör, stackars Wolfgang, vilka hårda anklagelser doktor Faust har att komma med mot dig.

Goethe Och vad kan jag göra åt det?

Mefisto Du har rätt. Du kan inte ens försvara dig. Och ändå vet inte doktor Faust det värsta om dig. Han vet inte att du anklagat honom för att förstöra livet för

en stackars oskyldig jungfru Gretchen med att förföra henne, göra henne med barn, döda hennes bror och låta henne dö för följderna av det brott du pådyvlat stackars Faust. Han vet inte att han enligt dig offrat ett stackars gammalt oskyldigt strävsamt par för utvecklingens och dina intressens skull. Han vet inte att du låtit honom som belöning för alla de brott du lagt honom till last till slut komma till paradiset fröjder. Kort sagt, han vet inte att du gjort honom till litteraturhistoriens skamlösaste brottsling.

Faust Men varför allt detta, min stackars gode unge man?
Goethe Poetisk fåfänga. Ingenting annat.
Faust Så du menar att en poet har rätt att handskas med verkligheten fullständigt självsvåldigt hur som helst?
Goethe Om han gör det bra är han förlåten.
Faust Nej, jag kan aldrig förlåta dig.
Goethe Din dom är hård.
Faust Men rättvis.
Goethe Nog av! Låt mig få vakna ur denna mardröm!
Faust Nej. Du sitter fast i den, ty du har själv vållat den.
Goethe Jag står inte ut!
Faust Nej, gå och häng dig, som Margareta. Kom, Mefisto. Vi har ingenting med denne knöl att göra.
Mefisto Som du vill. Ursäkta att vi störde, Wolfgang.
Goethe Ge er bara av! Lämna mig i fred!
Faust Aldrig. - Kom, Mefisto. (*går med Mefisto*)
Goethe Hur kunde allting bli så fel? Är jag då sämre som poet än Dante, som placerade Odysseus och Diomedes djupast ner i helvetet med Cassius och Brutus, demokraterna och frihetskämparna? Kan jag ha skrivit ännu sämre poesi än så?

Scen 3.

Faust Vem skall vi sedan rådbråka?
Mefisto Vad sägs om historiens lättretligaste tyrann?
Faust Det låter bra. Vem är han?
Mefisto Tillåt mig att presentera - (*med en soevande gest*) Napoleone Bonaparte!
Napoleon (*i sitt arbetsrum*) Vad är ni för ena lymlar?
Mefisto Ursäkta att vi stör i ert viktiga lagarbete, mon empéreur, men vi råkade ha vägarna förbi.
Napoleon Vem fan släppte in er?
Mefisto Ja, det var inte vilken fan som helst.
Napoleon Merde! Driver ni med mig?
Mefisto Inte alls. Vi är fullkomligt ärliga.
Faust Jag råkar bara vara intresserad av de försök som görs för att föra mänskligheten framåt i upplysning och tolerans.
Napoleon Ah! Det låter bättre. Är ni då journalister?
Mefisto Nej, vi är mera nyfikna än så.
Faust Jag förstår att era ambitioner omfattar hela mänskligheten, men vad vill ni egentligen åstadkomma med er makt?
Napoleon Genomföra den franska revolutionen i global skala. Det är bara det jag är till för. Revolutionen, det är jag! Egentligen vill jag bara befria världen från allt förtryck. Det är min huvudsakliga mission och ambition.

Mefisto Men är ni då inte själv en förtryckare som gjort er till kejsare och vill sätta er över hela Europa?

Napoleon Bara i frihetens namn. Frihet, jämlikhet och broderskap är allt vad jag vill.

Mefisto Men ni är kejsare.

Napoleon Har jag då inte rätt att tänka på min familj? På mina barns framtid? Får en politiker inte försöka etablera vad gott han åstadkommit?

Mefisto Jag är rädd att inte alla är lika helt överens med er om att ni bara gjort gott. (*sveper med manteln. In stormar Beethoven.*)

Beethoven Din förbannade huligan! Hur understår du dig att kröna dig till kejsare?

Napoleon Vem fan har fört Beethoven hit?

Faust (till Mefisto) Vem är Beethoven?

Mefisto Den ende som är ännu argare än Napoleon. Han är rentav alltid förbannad.

Beethoven (till Napoleon) Det ska du ge fan i, din knöl!

Mefisto Lugna dig, Ludwig. Han försöker bara göra sitt lilla bästa.

Beethoven Ja, för att kroniskt bara ställa till med krig över hela världen! Och jag som trodde på dig, din asgubbe! Du hade fått dig min bästa symfoni tillägnad om du inte förstört allt med att låta ditt mindervärdeskomplex och självhävdebegär tillintetgöra ditt eget livsverk!

Mefisto (försöker) Han rår inte för att han är liten.

Beethoven (ignorerar honom) Nu har du i din dårskap gjort dig precis lika fåfång och löjlig och självdestruktiv som alla andra politiker i världen! Och jag som trodde att du var en idealist!

Napoleon Det är jag, min bäste maestro.

Beethoven Försök inte! Din kejsarkrona sitter snett, du raglar och vacklar på din framgångs berusning och ser inte hur full du är, du har gjort dig till fjantarnas jämlike med Habsburgarna och Romanoffarna, du fiser av övermod, och du kommer aldrig att inse vilket snöpligt fiasko du redan gjort förrän det är för sent. Du är en misslyckad strunt, Napoleon Bonaparte!

Napoleon Ingen har vågat tala så till mig förut utom min mamma.

Mefisto Han är bara musiker, Napoleon. Du behöver inte lyssna till honom.

Napoleon Desto större skäl att lyssna närmare på honom. Alla musiker uppfattar mer av verkligheten än de dödliga.

Faust Accepterar ni alltså att ni är dödlig, herr Napoleon?

Napoleon Dessvärre är jag väl det som alla andra.

Faust Han är ödmjuk, Mefisto. Låt oss lämna honom i fred.

Beethoven Ja, överge honom och lämna honom åt den ormgrops vilda kobror som han har gjort världen till. Ingen går längre säker för den allestädes närvarande militarismen, och det är bara Napoleons fel!

Napoleon Kan du då inte ens uppskatta att jag ställer upp för de förtryckta polackerna och ämnar kväsa Ryssland och Moskva, det värsta förtryckarväldet i världen?

Beethoven Så du vill också göra dig till tsar?

Napoleon Tvärtom. Jag vill störta honom.

Beethoven Med våld? Med offrandet av hur många hundra tusen man?

Napoleon Det blir inga offer, bara segrar.

Beethoven Hör på den! Han tror att han är något! Han tror han kan vinna över evigheten med militära medel! Din strunt, ta dig i häcken och släng dig i väggen innan du blir korsfäst av historien för evigt! (*stormar ut*)

Napoleon (något tagen) En osalig ande, på min ära.

Faust Ursäkta att vi störde, min herre, men lyd ett gott råd och satsa allt på ert lagarbete och glöm er krigsgalenskap.

Napoleon Men jag måste undsätta Polen mot Ryssland!

Mefisto Han är förlorad. Låt oss gå.

Faust Ja. (*de går*)

Napoleon Vad var det för gökar? Nåväl, skit samma. Det var illa nog att Beethoven hemsökte mig - musiker får alltid en vanlig människa att känna sig liten, även om han är Napoleon. Om ändå Goethe hade blivit min kulturminister! Nåväl, nu är det kriget som gäller. Glöm alla negativa profeter och kör över historien med framtiden! Den vinner alltid ändå.

Akt IV scen 1.

Faust Är alla historiens ledare lika bedrägliga dårar?

Mefisto Vänta bara! Du har inte ens sett början än!

Faust Menar du att de kan bli värre?

Mefisto De blir oavbrutet bara värre. Vet du inte, att om det är någonting mänskligheten alltid har lyckats överträffa sig själv i, så är det dårskap?

Faust Det är visserligen ingenting nytt, men ändå hade jag någon sorts hopp kvar. Nåväl, visa mig det värsta.

Mefisto Då måste vi uppsöka en av de värsta slumhålorna i London för att besöka en av mina bisarraste lärjungar någonsin, den första seriösa satanisten. Märk väl, jag var fullständigt oskyldig. Han satte i gång allting själv....

Karl Marx (i sin usla väning) Dessa förbannade fordringsägare! Ellen! Säg dem att jag inte är hemma. Är då pengar allt här i världen? Ja, det är de, om man har pengar. Om man inte har dem är de ännu mer allting här i världen, och då först blir de värda någonting, när man upptäcker, att man faktiskt kan vända på slantarna och få dem att räcka till, även om man lever över sina tillgångar. Det är miraklet. - Vad önskar ni, mina herrar?

Mefisto Min vän här var intresserad av att få träffa er.

Karl Varför det?

Mefisto För att ni vill omstörta hela världen.

Karl Tyvärr tror jag inte att jag kommer att lyckas med det. 1848 års revolution rann ut i sanden och ledde till Frankrikes andra kejsardöme, Bismarckväldet i Tyskland och befästandet av Habsburgarnas dubbelmonarki. Det enda jag kan göra åt saken är att hata hela världen och önska den åt helvete.

Mefisto Varför inte återvända till er ursprungliga satanism, som lovade så mycket gott?

Karl Ingen kan ta ren ondska på allvar. Man måste dölja den bakom acceptabla förklädnader. Därför försökte jag först som dramatiker, i teatralisk dräkt kan man föreställa vad som helst och låta vilken ondska som helst komma till uttryck utan att publiken behöver ta den på allvar, men det är inte roligt i längden att göra sig till. Man vill ju åstadkomma något, man vill ju göra något åt det förbannade samhället så att det liksom Jasons drakkrigare äntligen börjar göra något vettigt och förintä sig självt, och därför blev jag politiskt aktiv, men världspolitikern blir bara trögare och omöjligare att göra något åt ju hårdare demokratin befäster sig och växer fast i de lättlurade folken.

Mefisto I din pjäs dör alla utom den onde själv. Vore inte det värt att genomföra i praktiken?

Karl Det är ju det jag har försökt i hela mitt liv! Problemet är att folk inte tar ondska på allvar.

Faust Är det då så allvarligt?

Karl Det är det enda som ger mening åt livet.

Faust (till Mefisto) Denne förbannade jude är pervers. Jag vill inte ha något med honom att göra.

Mefisto Han är inte jude. Han har avsvärjt sig sina fäders lära och sin Gud och är en dogmatisk ateist.

Faust Ännu värre. Då har han inga traditioner och avsvärjer sig själva humanismen, alla människors enda gemensamma nämnare.

Mefisto Ja, det gör han.

Faust Kom, vi går.

Mefisto (till Karl) Du är alltid välkommen tillbaka hem till Satan, Karl Marx.

Karl Jag har aldrig sluppit honom. Halva min familj kommer att begå självmord för hans skull, och det är bara mitt fel, inte Satans.

Mefisto Det är det jag menar. Du hade varit tryggare i mina händer.

Karl Nej, det finns ingen trygghet, inte ens hos Satan, som bara är en illusion som alla andra.

Mefisto Tacka fan för det.

Karl Nej, jag har bara mig själv att tacka för min illusionsfrihet.

Mefisto Du anar inte hur mycket du bedrar dig.

Karl Dra för fan i våld! Låt mig då göra det i fred! (*kastar saker efter honom, Mefisto försvinner efter Faust, som redan gjort det*) Dessa förbannade fordringsägare!

Scen 2.

Faust Vad har du mer för galningar att presentera?

Mefisto Vad sägs om några oförsonliga rivaler?

Faust Det låter spännande. Vilka är de?

Mefisto Du såg nyss en oförsonlig musiker i heligt raseri. Vad sägs om två?

Faust Det kunde vara underhållande.

Mefisto Du ska få bevittna vad ingen någonsin haft någon aning om.

gubben Här smyger jag som ett annat fån i nattens mörker, rädd för att bli igenkänd, rädd för att bli observerad och rädd för att komma fram. Så har jag hållit på nu i veckor. Min opera är färdig, men vågar jag nalkas mästaren? Jag måste. Jag har tvekat länge nog inför den heta gröten.

(ringer på porten. En piga öppnar.)

Är mästaren hemma?

pigan Han är upptagen.

gubben Det är jag också.

pigan Vem får jag hälsa ifrån?

gubben En kollega.

pigan Hur var namnet?

Wagner (inifrån) Vem är det?

pigan (inåt) En gubbe.

Wagner Kör bort honom.

pigan Men han är envis.

Wagner (kommer fram till dörren) Hur understår ni er att störa mig, er eländiga tiggare?
Verdi (tar av sig hatten och hälsar artigt) Ursäkta mig, men jag tyckte det var på tiden att vi fick träffas.

Wagner (förbluffad) Giuseppe Verdi!

Verdi Jag hade fräckheten att hoppas ni kunde ha ett ögonblick över för en kollega.

Wagner Naturligtvis. Stig in. *(släpper in honom. Väggarerna öppnas och blottar Wagners sista hus i Venedig.)* Men vad gör ni i Venedig? Ni menar inte att ni kommit hit bara för att träffa mig?

Verdi Nej, det var en annan anledning som gav den anledningen.

Wagner Förklara er.

Verdi Det är så att jag vågat dedicera min kanske sista opera till er.

Wagner Ett operamanuskript?

Verdi Ja. *(lämnar över en väldig mapp)*

Wagner (öppnar den, förundrad) "Kung Lear" av William Shakespeare. Ett svårt ämne. Ni har redan triumferat över mig med "Aida". Räcker inte det?

Verdi Jag tyckte det var på tiden vi kunde bli goda vänner.

Wagner Varför?

Verdi För att vi är kolleger och musiker.

Wagner Så ni kom hit för att få mitt tillstånd till er tillägnan av verket åt mig?

Verdi Ja.

Wagner Varför? För att imponera på mig?

Verdi Nej, för att försöka fatta er hand och vinna den i vänskap.

Wagner Min bästa maestro, jag måste tyvärr göra er besviken. Jag har aldrig gillat era operor. De är mest bara manègemusik för cirkushästar och slagdängor. Jag har ingen lust att fatta er hand. Jag har alltid föraktat er.

Verdi Maestro, avvisar ni vanlig mänsklig hövlighet?

Wagner Hövlighet? Kallar ni det hövlighet att försöka ställa er in hos mig bara för att förödmjuka mig? Det är ett reklamtrick av er för att få pressen att skriva om att jag accepterat er. Det kommer jag aldrig att göra.

Verdi Ingen vet att jag är här. Jag har rest hit inkognito.

Wagner Ännu värre. Då är ni en narr.

Verdi Jag trodde på någon godhet från er sida.

Wagner För övrigt har ni valt det eländigaste av alla ämnen. En galning som vrålar ut sitt vanvett inför mörkrets storm - sådant kan bara bli skrattretande som opera. Och ett sådant verk har ni velat befläcka mig med en tillägnan av? Det kan bara bli fiasko. Jag vägrar ge min tillåtelse till att mitt namn skulle befläckas av ett sådant verk, som bara kan göra fiasko.

pigan Herr Wagner, ni borde inte hetsa upp er.

Wagner (ryter) Håll käften! *(till Verdi, återbördar mappen)* Tag ert verk och gå. Jag vill aldrig höra talas om det.

Verdi Er vägran är inte artig.

Wagner Det skiter jag i! Ge er av innan jag kör ut er! Eller vill ni att jag kallar hit polisen? Jag kan klaga på att en luffare trakasserar mig.

Verdi (slår till reträtt) Ursäkta att jag störde. Ni skall slippa få höra talas om verket mer.

Wagner Det är ett omöjligt ämne! Ni kan bara göra fiasko!

pigan Hetsa inte upp er, maestro.

Wagner (ryter) Håll käften! *(till Verdi)* Och kom inte igen!

Verdi (tar på sig hatten och drar sig ut utan ett ord vidare)

Wagner Den djävulen har gjort mig upprörd! Fan också! Världens värsta eländestragedi! Och den ville han tillägna mig, den djäveln! Fan också! (*får en attack*)

pigan Maestro! Maestro! (*skyndar till*)

Wagner Kalla på en läkare! Fort!

pigan (*skyndar ut efter Verdi*) Min herre! Mästaren har fått ett anfall! Han kan dö!

Verdi (*sakligt, vänder sig om mot henne*) Han körde just ut mig med en önskan att slippa få se mig mera. Jag kan inte göra mera för honom än uppfylla hans uttryckliga önskan. Hälsa honom att operadedikationen till hans ära kommer att förstöras med hela operan.

pigan (*vädjande*) Min herre! Min herre!

Verdi Jag har aldrig varit här. Wagner var i sin fulla rätt att köra bort en påstridig luffare. (*går vidare och ut*)

pigan (*efter honom, vädjande*) Min herre! Min herre! (*faller ner på knä inför situationens hopplöshet*)

Faust Vilka var dessa två?

Mefisto Goethes närmaste efterträdare Wagner, en svulstig operamakare.

Faust Och den andre?

Mefisto Hans motpol i Italien.

Faust En gentleman mot en buse.

Mefisto Milt sagt. De borde kanske aldrig ha träffats, ty resultatet av träffen blev bara att busen dog i hjärtslag och att gentlemannen fann det korrekt att förstöra det enda exemplaret av kanske sin bästa opera.

Faust Beklagligt.

Mefisto Ja, divor är alltid beklagansvärda, och världen är alltid full av dem och blir bara fullare hela tiden utan att den kan få nog av deras stollighet.

Faust Vad blir nästa scen?

Mefisto Någonting helt annat.

Faust Får man önska sig något?

Mefisto Naturligtvis.

Faust Dessa båda musiker har gett mig dåligt intryck av musiken. Att den ene förstörde sin bästa opera för att den han ville tillägna den vägrade acceptera en tillägnan är korrekthet och gentlemannamässighet in absurdum intill självdestruktivitet. Så dum får en kompositör inte vara. Har du inga bättre?

Mefisto Naturligtvis har jag det. Vad sägs om denne patetiske stackare?

Tjajkovskij Rår jag för att jag älskar? Kan något stoppa kärleken? Om jag blir förälskad i en vacker människa oavsett kön, är det då mitt fel och något som jag kan styra och behärska? Är inte kärleken alltid som den orkanvind som aldrig kunde skilja åt Paolo och Francesca?

Modest Du är för blödig, Peter. Du faller ju för vem som helst. Du är alltför sentimental. Det är som en latent sjukdom som när som helst kan explodera i nya fatala utslag. Jag vill inte se dig i Nevan en gång till, Peter. Du får inte begå självmord eller sluta lika illa som Robert Schumann. Din musik är för god för det.

Peter Men hur kan jag då bota mig?

Modest Du kan inte bota dig. Det finns bara ett sätt. Du måste kuva dig själv och behärska dig till vilket pris som helst. Avstå från nära relationer. Din musik är viktigare. Utgjut dina känslor och din kärlek i musiken, så blir din kärlek aldrig självdestruktiv. Låt den leva men endast spirituellt. Låt den sjunga sig fri från köttet.

Peter Det är köttet som är problemet, inte kärleken.

Modest Om du bara kan kuva köttet kan du klara dig, och då kan ändå din kärlek leva. Älska så mycket och så innerligt du vill, men rör aldrig den älskade.

Peter Ingen risk. Efter min hustrus fall rör jag aldrig mer en kvinna.

Modest Det var inte ditt fel. Hon var sådan.

Peter Hur vet du det? Hur kan du vara så säker på att det inte var min kärlek som gjorde henne kroniskt hysterisk?

Modest Kvinnan är en komedi som alltid slutar i tragedi, och det behöver inte vara mannens fel. Faktum är att det sällan är det, vad han än gör. Du kan inte lastas för din hustrus nymfomani. Se vad det har blivit av henne. Är det ditt fel kanske att hon sätter alla sina nya barn med andra och olika män på barnhem?

Peter Hon kan inte sköta dem, men det är inte hennes fel.

Modest Det är det jag menar. Hon är fullkomligt ansvarslös, hon gör vad som helst och kan inte hållas ansvarig för sina handlingar, och samtidigt gör kvinnan anspråk på ofelbarhet och respektabilitet. Du hade otur, Peter. Du råkade ut för fel kvinna. Du blev bränd för livet och kan nu bara älska utan kvinnor. Det är bara musiken som kan rädda dig. Endast den kan hålla dig ren och rädda din själ. Glöm allting annat.

Peter Ju vackrare kärleken är, desto svårare blir det att ha normala relationer.

Modest Du kan relatera till hela världen genom din musik.

Peter Tack för din tröst, min käre broder. Jag vet inte hur jag skulle klara mig utan dig.

Modest Världen är ett enda eländes lidande, men vi två kan åtminstone hjälpa varandra stå ut med det. (*tröstar sin gråtande broder*)

Faust Och resultatet?

Mefisto Världens mest melodiska och känslodjupa musik. Den kommer alltid att stå sig.

Faust Musiken är som en ocean av tårar, som man varken någonsin kan bli mätt på att njuta av anblicken av eller upphöra att bidra till med nya tårar av skönhet och medlidande.

Mefisto Så är havet också det enda som kan släcka helvetets eld, så låt oss hålla oss ifrån det.

Faust Varthän härnäst?

Mefisto Vad har du för önskemål?

Faust Visa mig det värsta du kan.

Mefisto Du vet inte vad du begär.

Faust Är du rädd för att skrämma mig?

Mefisto Även en djävul som jag ville gärna bespara dig det värsta.

Faust Vad är då det värsta?

Mefisto Ditt eget Tyskland.

Faust Det kan väl inte vara värre än resten av världen?

Mefisto Det var det jag ville bespara dig. (*sveper med manteln och öppnar en ny scen.*)

Akt V scen 1.

Ett gäng SS-officerer sitter tillsammans och super.

1 Jag förstår inte denna slutgiltiga lösning. Avrättningar är ingen enkel sak, och ju fler som skall avrättas, desto större blir komplikationerna.

2 Oroa dig inte, gosse. Führern fixar allt, ty han har tänkt på allt.

1 Skall han då ersätta Gud och påven i ett slags gudomligförklarad ofelbarhet?

2 Vi har ingen annan. Han har fört oss in i kirget, och ingen annan kan ta oss ur det.

3 Han klarar det nog. Vi har ju snart erövrat hela Sovjetunionen, världens största land.

4 Marskalk Mannerheim av Finland, som haft erfarenhet av Ryssland inifrån som officer, menar att vi redan har förlorat kriget genom att sprida fronten för långt.

3 En strunt. Han har inte ens någonting emot judar.

4 Men är det inte risk för att vi går miste om krigets väsentligheter, kampen mot kommunismens och bolsjevikernas diktatur, med att avleda vår uppmärksamhet mot judarna och ägna oss åt folkutrotningar i stället för åt själva kriget?

2 Det är ju judarna som gett upphov till bolsjevikerna och den ryska revolutionen. De står alltid bakom alla samhällsomstörtande verksamheter. Genom att direkt ägna sig åt judeutrotning har föhrern satt yxan till roten av det ondas träd i stället för att bara ta av grenarna en i sänder.

4 Det trädet har stått i tre tusen år utan att någon kunnat fälla det.

2 Desto större skäl att äntligen fälla det, då det bara attraherar och göder parasiter. Och med vår moderna teknologi är det inte längre omöjligt.

4 Ingenting är så svårt som att döda en människa, då varje människa är en individ som ni och jag. Det vet ni som krigare, hur besvärligt det är med krig bara för att komma åt vissa irriterande människor. Judarna har alltid klarat sig undan alla förföljelser genom kompromisser och avledande manövrer. De har alltid fortsatt sin verksamhet i underjorden. Varför skulle vi lyckas när alla andra har misslyckats och gått under på köpet från Babylonien till Tsarryssland?

2 Därför att nu har vi tekniken.

1 Massmord på löpande band? Jag tror inte på det.

3 Enligt Wannseekonferensens utredning kan vi utplåna alla spår av tio miljoner judar inom två år.

1 Jag tror inte på det. De är inte realistiska utan har skenat iväg med Eichmanns statistiska fantasier.

2 Ändå sker det. Treblinka har visat vägen. Hela Warszawaghettoen har tömts i Treblinka, som när alla de levererade 800,000 judarna expedierats i gaskammare och smältugnar kommer att nivelleras och omvandlas till en gräsmatta utan ett spår av något lik.

1 Menar du att 800,000 lik kan utplånas alla spår av?

2 Utan vidare. Man har redan tagit hand om allt hår, alla vigselringar och smycken, alla guldtänder, alla kläder och allt utom själva köttet och skelettet, som man har bränt. Det blir ingenting kvar av hela verksamheten, och ingen kommer att överleva för att kunna berätta historien. Den judiska självtutplåningen är total.

1 Till och med när slagskeppet "Hood" sänktes i isarna utanför Grönland blev det en överlevande. Det blir alltid någon överlevande. Det blir alltid något vittne över som skvallrar och förevigar sanningen. Det är ett mänskligt faktum.

3 Vi har bara börjat. Historien är till för att köras över av framtiden, och vi är framtiden. Vi har redan börjat ta i tu med även zigenarna och katolikerna. Det är bara att köra på och låta historien ha sin gång. Sedan kan vi tömma den på dess värdelösa polacker och låta tyskarna ta över där helt, och sedan tar vi ryssarna och hela Sovjetunionen. Vi har bara börjat.

Faust Och detta är verkligheten för morgondagens Tyskland?

Mefisto Kom inte och säg att jag inte varnade dig.

Faust Jag förstår vad du menar. Låt oss gå.

Mefisto Allt går över, Faust. Även historiens värsta mardrömmar är inte mer än övergående tillfälliga mardrömmar.

Faust Vad du nu har visat är ju den totala självdestruktiviteten ledd av en politisk stormakt som dragit in hela världen i självförintande krig med ett sanslöst judehat som ursäkt, som om hela det judiska folket förtjänade samma orättvisa korsfästelse som Jesus fastän det ingenting annat gjort än levt i fred enligt sina traditioner, hållit fast vid sina traditioner och älskat sina böcker.

Mefisto En av dina tyska skalder sade, att var man bränner böcker bränner man också förr eller senare människor. Tyvärr har mänskligheten alltid bränt både levande människor och böcker. Det började redan i antikens Kina.

Faust Och Vatikanen skall vi inte tala om, som bara brände böcker och människor.

Mefisto Ja. Den började med det så fort Jesus var död, kyrkan var etablerad och helvetet och djävulen en påbjuden och allmänt accepterad sanning.

Faust Allt ont tycks börja med etablerandet av någon dogms ofelbarhet.

Mefisto Där har du hela kristendomen.

Faust Men det har alltid funnits alternativ, och det blir väl ständigt nya alternativ i framtiden?

Mefisto Det är alltid de nya subversiva rörelserna som räddat världen. De har alltid börjat i galenskap, varför ingen kunnat ta dem på allvar, men galenskapen är i regel helig och sätter sina outplånliga spår genom nya idéer, som slår igenom och sätter i gång rörelser som ingenting kan stoppa, som Dionysoskulten i antikens Grekland, som drog med sig hela världen i sin berusning och byggde upp en hel civilisation mest bara på vinets lov genom den förryckte skalden Homeros.

Faust Så du menar att vanvettet står över det sunda förnuftet?

Mefisto Alltid.

Faust Bevisa det.

Mefisto Som du vill. *(sveper med manteln och trollar fram en ny scen: en knarkarkvart under 1960-talet.)*

Scen 2.

Bill Det här gör susen, Tony. Hela stan kommer att falla för det här.

Tony Det är det som är meningen.

Laila Kan man må bättre än så här? Kan man bli högre än så här? Kan man bli klarare i hjärnan än så här?

Bill Vi borde frälsa hela världen med det här. Det är ju rena livselixiret.

Tony Det är det jag menar.

Robert Äntligen fattar jag livets mening. Äntligen ser jag klart. Äntligen förstår jag vad kärleken är. Det här är botemedlet mot alla krig. Ingen vill slåss mera när han fått en pipa av det här. Det skulle bota alla soldater.

Tony Det är det som är meningen.

Laila Vi har en mission att uppfylla. Vi måste frälsa hela världen. Vin och sprit är bara förnedrande, men det här är uppflytande. Man blir ju bara positiv. Vi måste få hela världen till att röka gräs, så upphör alla aggressioner, alla politiker kommer av sig och blir snälla och beskedliga, inga krig behövs längre, och varje form av förtryck viker för salighetens berusning.

Tony Precis.

Robert Det blir som att starta en revolution, och vi blir pionjärer. Det kan bli en ny kulturrenässans. Alla börjar klä ut sig i vackra fantastiska kläder med halsband

och smycken och odla långt vackert hår, alla män sätter ringar i öronen och blir feminint mjuka och vackra, och hela mänskligheten överger den teknologiska omänsklighetens återvändsgränd och återvänder i stället till naturen i idealiska självförsörjande hippiekollektiv.

Bill Bättre kan det inte bli.

Tony Jag menar just det.

Laila Mer! Låt oss dränka världen i vår saliga berusning!

Robert Låt oss genomföra fri kärlek och obligatorisk skönhet överallt!

Bill Fantasin till makten!

Laila Gör flummeriet till lag och till obligatoriskt skolämne! Lär alla skolungdomar röka hasch! Tvinga alla att pröva på det för allmänbildningens skull, så att all anledning till kriminalisering av det försvinner!

Robert Fritt fram för alla flummiga religioner!

Bill All övertro är realistisk, och inget andligt kan vara fel!

Tony Ni fattar vad jag menar.

Laila Låt vårt valspråk bli: Tänd på! Sätt fyr på den andliga verksamheten! Låt oss deprogrammera hela mänskligheten från samhällsordningens förslavande hjärntvätt!

Robert Vi borde bilda ett politiskt parti med enbart det programmet att genomföra rätten till fri kärlek och hämningslös berusning överallt!

Tony Du sa det.

Laila Vad väntar vi på? Till barriaderna mot världsordningen, globaliseringen och alla falska politiker!

Robert Vi måste kräva allt nu!

Tony Vänta bara. Vi har bara börjat.

Mefisto Nå, är du nöjd?

Faust Onekligen ett intressant initiativ av andlighet och nytänkande, och helt utan förnuft är det ju inte i all sin entusiastiska förryckthet. Men det kan väl spåra ur och gå till överdrift, så att det blir sin egen värsta fiende?

Mefisto Du anar inte hur rätt du har. Här ser du ett exempel på hur gränslöst jag alltid kommer att bli missförstådd.

(sveper med manteln och blottar en svart mössa, där alla deltagare är maskerade i svarta kåpor.)

Scen 3. Den satanistiska litanian.

ledaren Lovat vare det ondas innersta väsen, livets högsta princip och det svarta hål av universum som allena ger rörelse och mening åt vår existens!

församlingen Må ondskan alltid leva vidare för evigt.

ledaren Lovad vare friheten i all sin vildhet och otukt, i kärlekens hämningslöshet och i sin absoluta överhöghet över alla normer och lagar!

församlingen Må friheten alltid slå ut hela samhällsordningen.

ledaren Lovad vare alla opposition mot alla makter, lovade vare alla revolter mot all överhet, och vare alla medel alltid tillåtna i övervinnandet och krossandet av allt förtryck!

församlingen Må vi alltid göra uppror i evighet.

ledaren Lovat vare allt våld som går ut på att motverka och krossa all inskränkthet, öppna alla fängelser och mentalsjukhus, döda alla tyranner och uppluckra alla etablisseman.

församlingen Må allt våld alltid vara berättigat som vänder sig mot förtryck.

ledaren Lovad vare alltid all liberalisering, all frigörelse och all strävan bort från verkligheten!

församlingen Må all kriminalisering upphöra av allt som inte skadar någon människa, det är framför allt allt positivt drogmissbruk och all anarkistisk sabotageverksamhet för att motverka människans slaveri.

ledaren Lovad vare all övertro och vidskepelse i evighet!

församlingen Må aldrig någonsin något andligt vara förbjudet eller kunna förbjudas.

ledaren Lovad vare ateismen i sin opposition mot en omöjlig allsmäktig Gud och all förnuftsvidrig vidskepelse som hör till all etablerad religion!

församlingen Må alla etablissemanget alltid genomskådas och krossas av sina egna lögn.

ledaren Lovad vare friheten i Antikrists symboliska gestalt.

församlingen Må det aldrig förekomma något etablerat utan att dess motsats finns som dess alternativ.

Faust Driver du med mig?

Mefisto Vad menar du?

Faust Du kallar dessa satanister, men allt vad de säger är ju förnuftigt.

Mefisto Det är det jag menar. De har rätt.

Faust Och du vill påstå att de firar svarta mässor i ditt namn?

Mefisto Du ser ju själv.

Faust Nej, dessa är inga satanister. Allt de eftersträvar är rätten att få hänge sig åt en andlighet som står över verkligheten, åt en högre makt än den världsiga och materiella, åt vad som helst som bara tar avstånd från det banala och vardagliga, det tråkiga och timliga.

Mefisto Det är det jag menar.

Faust Vart vill du komma egentligen?

Mefisto Du inser ju själv att dessa har lika rätt som jag alltid haft. Allt vad du behöver göra är att erkänna detta, och jag accepterar dig.

Faust Vad menar du med att 'du accepterar mig'?

Mefisto Du blir min.

Faust Aldrig.

Mefisto Men du har ju insett och erkänt att vi har rätt.

Faust Det betyder inte att jag erkänner din existens, ty du är och förblir bara en lögn.

Mefisto Hur kan du säga så efter allt vad jag fört dig igenom och visat för dig?

Faust För att jag vet det, ty jag är en förnuftig människa, men du är utan mening.

Mefisto Du kan inte mena allvar.

Faust Det är du, Mefisto, som aldrig någonsin har menat allvar, ty du är blott ett skämt, en föreställning, en underhållning, ett gyckelspel att lura en passiv publik med till att hålla käften, ett taskspeleri utan annan mening och funktion än att fåfängt avleda uppmärksamheten.

Mefisto Från vad?

Faust Från sanningen.

Mefisto Du menar från ledsnaden. Alltså har jag en mening.

Faust Ja, samma mening som en flyktig dröm som omedelbart försvinner.

Mefisto Du är förlorad, Faust.

Faust Nej, jag har vunnit. Jag har genomskådat dig, och du har aldrig kunnat lura mig, ty du finns inte som annat än en chimär och vidskepelse.

Mefisto Du har förlorat mot ledsnaden, då du övergivit mig för att i stället fortsätta ha tråkigt. Du kommer att ångra dig.

Faust Tack för besöket, Mefisto, men det gick över. Jag faller aldrig för dig, ty förnuftet kommer aldrig att falla för ondskan.

Mefisto Dock kan du inte förneka att jag åtminstone gett dig en god föreställning.

Faust Du har gjort ditt bästa, Mefisto, men det var inte gott nog. Jag beklagar. Lycka bättre till nästa gång.

Mefisto Jag hoppas jag åtminstone är välkommen tillbaka.

Faust Det är du alltid när jag behöver någon att skratta åt.

Mefisto Alltså finns jag.

Faust Nej, du är bara ett skämt.

Mefisto Fan också!

Faust Inte ens fan själv kan hjälpa dig, Mefistofeles. Dra nu åt helvete med alla dina illusioner! (*sparkar ut honom*)

Mefisto (med en bön) Gud, varför skapade du mig egentligen?

Faust Tror du han är så dum så att han svarar dig?

Mefisto Låt oss åtminstone skiljas som vänner.

Faust Så långt kan jag sträcka mig, ty den som över huvud taget ägnar dig en tanke kommer aldrig någonsin att få tråkigt.

Mefisto Tack för det. Jag nöjer mig med det.

Faust Dra nu åt helvete.

Mefisto Ja, doktor Faust, tills du behöver mig för en ny föreställning.
(*bugar sig artigt och går*)

Ridå.

Athen-Verona, 6-15 april (påskafton) 2006.